

గ్రంథముల ప్రకటన :-

—:—:—

జ్యోతిష విద్యామాధవీయం లేక ముహూర్తచంద్రిక-

గుణదోషములు, పరిహారములు చెప్పబడును రు 0-8-0

వాస్తుసంగ్రహం (తా-స) 0-6-0

వాస్తుదర్పణం, దీపిక- దేవాలయమునవిగ్రహములుగమనిగం 0-8-0

గృహ నవవర్ణదర్పణం- చిన్నపైజా 0-8-0

సంతానరత్నాకరం- భిన్నసంతానం, వాని గ్రహశాస్త్రములు 0-10-0

సీతారామ ప్రశ్నశాస్త్రం 0-4-0

సంతానవృద్ధి ప్రదీపిక 0-8-0

జినేంద్రమాలా- ప్రశ్నగ్రంథం 0-12-0

సన్యాసందం- (తా-స) కాలమానస్థితిగతిఫలంగలది 0-6-0

మేఘమాలికాశాస్త్ర సంగ్రహం- వచనకావ్యం - గాలు

రకుకూడా బోధపడును 0-3-0

అర్ఘ్యప్రదర్శిని- అత్యర్ఘ్య మొదలగు ఫలములుగలవు 0-8-0

జాతకదీపం- జన్మప్రతీకవ్రాయు క్రమంకూడగలది (తా-స) 0-4-0

పాచకప్రశ్న- ప్రశ్నశాస్త్రం 0-4-0

భార్గవపంచాంగం- దివారాత్రులయొక్క శుభాశుభములు 0-8-0

గృహవాస్తు- సనతు 0-3-0

కుక్కుటశాస్త్రం- 0-8-0

జ్యోతిషచక్రప్రదర్శిని 0-8-0

కపర్దిస్మృతి- కారక 1-8-0

నృసింహకారికలు 1-0-0

శింగాభట్టీయం- 0-12-0

ఫిదశామంజరి 0-8-0

ఇవిగాక మావద్ద 0-8-0

చల్లా లక్ష్మణపురము

నూర్బరాయ శాస్త్రి
బచ్చపేట, మచిలీపట్టణము,

శ్రాపణ మంగళ గౌరీ వ్రతము.

—* *—

ఆచమ్య... సంకల్ప్య... ఏనంగుణ... శుభతిథౌ॥ యమ యోన
జ్జన సౌమంగల్య సిద్ధ్యర్థం । పుత్ర పౌత్ర సంపత్సౌభాగ్యసిద్ధ్యర్థం ।
మంగళగౌరీప్రసాదేన నిత్యానందసిద్ధ్యర్థంచ । మంగళగౌరీ ప్రీత్యర్థం
వినాసా ప్రభామనస్తాది పంచనన్ద పుష్కరితం మంగళగౌరీవ్రతంకరిష్యే॥
అనౌ గణాధిపతిప్రభావం కుర్యాత్ ॥

శ్లో॥ పృథమేనత్స నేనూనః స్త్రవేష ర్తవ్యమేనచ । తతోభ ర్త
గ్నపే కుర్యాత్ సూక్ష్మణేషుద్యాపనంకమాత్ ॥

తా॥ మొదటి సంవత్సరం బీవ్రతము పుట్టినింట చేయవల
యును. పిమ్మట సత్త్రివారియింటఁ జేయవలయును. ఐదుసంవత్సరము
లిట్లుచేసినపిమ్మట యథావిధిగా ఉద్యాపనమును జేయవలయును.

ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ నీలలోహిత తాటంక హరిద్రా కంకుమాదిషు ।
తాంబూలపుష్పగంధేషు దర్పణేకచశోధకే ॥ సింధూగే కజ్జలే నస్త్రీ
కంకణాదాఫలాదిషు । జ్వాలామూంఘృతగీషస్వ మంగళద్రవ్యభాజనే॥
శుభకా గ్యేషుసంశోషే నిత్యలీలావిలాసినిం । సంపూర్ణచంద్రవదనాం
సర్వజ్ఞాం శివసుందరీమ్ ॥ వరాభయకరాం భోజాం పాశాంకుశ కరో
జ్వలాం । సావిత్రింసదయాందేవీం సర్వమంగళ దేవతామ్ ॥ శాలాం
నగోధాంసంపూజ్యాం మంగళద్రవ్యవాసినిం । సర్వాలంకారసంపూ
ర్ణాం భావయేత్సర్వమంగళామ్ ॥ ఐం, హ్రీం, శ్రీం నమస్త్యత్వమంగ
ళాదైవమంగళశార్వైన్యనమః॥ ధ్యానమ్...మ॥శ్లో॥ అత్రాగచ్ఛమహాదేవి
సర్వలోక సుఖప్రదే । యావద్వ్రతమహం కుర్వే పుత్ర పౌత్రాభి
వృద్ధయే ॥ హ్రీం నమస్త్యత్వమంగళాన్తా ॥ మంగళశార్వైన్యనమః॥ ఆవా
హనమ్॥ శ్లో॥ గౌరీస్యోజాచూసనందివ్యం గత్తుమూణిక్యశోభితం । మయా
నీతంగృహోణత్వం గౌరీహూయారివల్లభే ॥ ఆననమ్ ॥ శ్లో॥ గంధపుష్ప

క్షుణ్ణైర్మృత్యురౌపాద్యం సంపాదితం మయా । త్వంగృహాణ నయాసింధు
 గారిమంగళదేవతే॥ అర్ఘ్యమ్॥ శ్లో॥ కానూరినల్లభేదేవి కుర్వాచమన
 మంబికే । నిరంతరమహం వందే చరణౌ తవపార్వతి॥ ఆచమనమ్ ॥
 శ్లో॥ పయోదధిఘృతంచైవ మధుశర్కరయా సమం । పంచామృతేన
 స్నపనం కారయేత్వాంశివప్రియే॥ పంచమృతస్నానమ్॥ శ్లో॥ జాహ్నునీ
 తోయమాసీతం శుభంకర్పూరసంయుతం । స్నాపయామి సురశ్రేష్ఠే
 త్వాంపుత్రాదిఫలప్రదామ్॥ స్నానమ్॥ శ్లో॥ నత్రుంచసోమదైవశ్యం
 లజ్జాయాస్తూనివారణం । మయాసమర్పితంభక్త్యా గృహాణపరమేశ్వరి॥
 నత్రుమ్॥ శ్లో॥ కంచుకం తూపవత్రుంచ నానారత్నైస్సమన్వితం ।
 గృహాణత్వంమయాఽత్తం జగదీశ్వరిపార్వతీ॥ కంచుకాది॥ శ్లో॥ కుంకు
 మాగరుకర్పూర కస్తూరీ చందనాదికం । విలేపనంమహాదేవి గంధం
 స్వీకురుశాంభవి ॥ గంధమ్॥ శ్లో॥ రంజితాకుంకుమాఘేన హృద్రాక్షా
 స్తథాఽక్షతాః । తవాలంకరణాగ్ధాయ ప్రదత్తాస్సర్వమంగళే॥ అక్ష
 తాః॥ శ్లో॥ హరిద్రాం కుంకుమంచైవ సింధూరం కజ్జిలాదికం । నీల
 లోహిత తాటంకే మంగళద్రవ్య మిశ్వరీ ॥ సౌభాగ్యద్రావ్యాశి ॥
 శ్లో॥ కిరీటకం కేయూర కంకణాది విభూషణైః । అలంకరోమి త్వాం
 భక్త్యా సర్వాలంకారకారిణి ॥ ఆభరణాని ॥ శ్లో॥ అర్థాంగనల్లభేదేవి
 శాంభవీత్రపురాంతకే । స్వర్ణోత్తరీయం దాస్యామి గృహ్యాతాం సర్వ
 మంగళే॥ స్వర్ణోత్తరీయమ్॥ శ్లో॥ చంపకా కుండ మండార ఘనాంగ
 బృహతీ యుతైః । ఘృష్ణై ర్బిల్వ దళో పేక్షైః పూజాయామి శివ
 ప్రియామ్ ॥ ఘృష్ణాని పూజయామి ॥

అ థాంగ పూ జా ॥ ఉమామైనమః । సాగోపూజయామి॥
 గౌర్యైనమః । జంఘేపూ...మి ॥ సార్వజ్యైనమః । జానునీ...మి ॥
 జగన్మాత్రేనమః । ఊరూ...మి॥ జగత్ప్రతిష్ఠాయైనమః । కటిం...
 ...మి॥ మూలప్రకృత్యైనమః । గాభిం...మి ॥ అంబికాయైనమః ।
 ఉదరం...మి॥ అన్నపూర్ణాయైనమః । స్తనౌ...మి ॥ శివసుంధర్యై
 నమః । పక్షః...మి ॥ మహాబలాగైనమః । భూహూత్...మి॥ నగ
 ప్రదాయైనమః । హస్తాత్...మి॥ కంబుకంధ్యైనమః । కంఠం...మి॥

బ్రహ్మవిద్యామై నమః । జహ్వం...మి॥ శాంకర్యై నమః । ముఖం
...మి॥ శివామై నమః । శ్రీశై...మి॥ గుద్వాన్త్యై నమః । కణ్ఠే...
...మి॥ సర్వమంగళాయై నమః । లలాటం...మి॥ సర్వైశ్వరై నమః ।
శిరః ...మి॥ మంగళశాన్త్యై నమః । సర్వాణ్యంగాని పూజయామి॥
తతః అష్టోత్తరశతనామపూజాం కరిష్యే ॥

శ్లో॥ దేవదారుకసోమృతః కృష్ణాగరుసమన్వితః । ఆఘేయ
స్సర్వదేవానాం ధూపోఽమం పృతిగృహ్యతామ్ ॥ ధూపమాఘ్రూప
యామి॥ శ్లో॥ త్వంజ్యోతి స్సర్వదేవానాం తేజసాం తేజఉత్తమం ।
జ్యోతిర్మండలగే దేవి దీపం స్వీకురు శాంకరి ॥ దీపం దర్శయామి ॥
శ్లో॥ అన్నంచతుర్విధంస్వాదు రపైష్ఠ్యస్థిస్సమన్వితం । గృహాభిషేచ్య
భోజ్యశ్యం సుదృఢం సర్వమంగళే ॥ వైశేష్యం సమర్పయామి ॥
శ్లో॥ పూసీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళాన్వితం । కర్పూరైలాపమా
యుక్తం తాంబూలంశివసుందరి ॥ తాంబూలం...మి॥ శ్లో॥ సౌవర్ణీ
దక్షిణాగ్రేఽస్తా పూజా నాఫల్యకారణం । దక్షిణాం ప్రతిగృహ్యేన్య
దక్షిణేన సర్వమంగళే ॥ దక్షిణాం...మి॥ శ్లో॥ వాణీ లక్ష్మీ శచీ మాతీ
సీరాజితపదాంబుజే । శివేసీరాజయూతాన్వం నిత్యలోకప్రకాశికామ్ ॥
సీరాజసం...మి॥ శ్లో॥ పుష్పాంజలిప్రయచ్ఛామి భక్తిపూర్వంసమం
శ్రీకం । తేనపాపానినశ్యంత్యు మంగళేతపసాదయోః॥ పుష్పాంజలిం
...మి॥ శ్లో॥ శివాంకనాసినిమంజూం సర్వదేవామహర్షయః । ప్రదక్షి
ణేనపశ్యంతి తేనకుర్యాంప్రదక్షిణమ్ ॥ ప్రదక్షిణం...మి॥ శ్లో॥ విం-
నమశ్శివశాంతాయై హ్రీం- నమశ్శివశక్తయే । శ్రీం- నమోజగతాం
మూత్రే మమభూనూన్మనోరథః । నమస్కారం...మి॥ శ్లో॥ పున
శస్త్వం ప్రదాస్యామి మంగళే శివసుందరి । సర్వపాపక్షయం కృత్వా
గృహమాంశగణాంగతామ్ ॥ పునశస్త్వం...మి॥ శ్లో॥ ఇదంఫలంమమ
దత్తం పుత్రపౌత్రాది వృద్ధయే । దేహిపూర్ణఫలందేవి కృపాంకుశ
శివేమయ ॥ ఇతి ఫలసమర్పణమ్ ॥ శ్లో॥ పుణ్యాగ్రేదేహి ధనందేహి
సౌభాగ్యసర్వమంగళే । సౌమంగల్యంసుఖంజ్ఞానం దేహిమేశివసుందరి ।
ఇతి సంపూర్ణ్య ॥ అథ వాయునదానమ్ ॥ శ్రీహృద్యం పంపూజ్య ॥

శ్లో॥ తతో వైణవపాత్రేషు మంగళద్రవ్యసంయుతం । సగుడంతండు
లోపేతం నవకంచుకసంయుతమ్॥ తాంబూలాదిసమాయుక్తం చణ
కాది సమన్వితం । సదక్షిణాకం దాస్యామి మంగళాంబా ప్రసీదతు ॥
ఇతివీప్రాయ వాయనదానమ్॥ శ్లో॥ కాత్యాయనిశివాగారి సావిత్రీ
సర్వమంగళా । సువాసినిభ్యోదాస్యామి పాయసానిప్రసీదతు ॥ ఇతి
సువాసినిభ్యో వాయన దానాని ॥ అథ మాత్రే వాయన దానమ్ ॥
శ్లో॥ తామ్రేవా వైణవేపాత్రే సాభాగ్యద్రవ్యమూక్షిపేత్ । బహు
కంచుకసంయుక్తం సహిరణ్యంసవస్త్రుకం । మాత్రేదద్యాసువాసిన్వై
జగన్మాతాప్రసీదతు॥ తతఃపరంఘృతవర్తిభిః షోడశదీనావళింప్రజ్ఞావ్య
కథాశ్రీవణపూర్వకం కజ్జలంసంపాద్య ॥ దేవీప్రసాదసిఘారం కుంకు
మంవాఘాలే సంపూర్ణంప్రసాద్య వేణీంసంగృధ్య తతఃపరం మాతృ
బాంధవసువాసిన్య షోడశసువాసినీం మాతరంచ మృష్టాన్నేన భోజ
యేత్ ॥ తతః ఛత్రచామరాదినా వ్రుణఃపూజాంకుర్యాత్ ॥

కథా ప్రారంభము.

యుధిష్టరఉవాచ॥ శ్లో నందనందన గోవింద శ్రీకృష్ణో బహుశాః
కథాః । శ్రీతాండీతృప్తపుత్రాయుః కథంబ్రూహివ్రతంమమ ॥

తా॥ నందుని కుమారుండవైన యోకృష్ణా! వినువారికి శ్రీ
యస్సనొసంగెడు కథ లనేకంబులుగలవు. వానిలో నెక్కువయిన
పుత్రులను, ఆయువును, సంపత్తు మొదలగువానిని గలిగించు వ్రత
మెద్దియో నాకుజెప్పమని ధర్మరాజు కృష్ణమూర్తి నడిగెను.

శ్రీకృష్ణ ఉవాచ॥ శ్లో॥ అవైధవ్యకరంవత్స్యే వ్రతంచారినిషూదన!
శ్రీనివాసావధానస్స కథాంపుణ్యాంపురాతనీమ్॥

తా॥ కృష్ణమూర్తి చెప్పుచున్నాడు. శత్రుసంహారకుండవైన
యో ధర్మరాజా! వ్రీలకు వైధవ్యము కలుగనియ్యని వ్రతమును
జెప్పుచున్నాను. కావున పుణ్యకరమును ప్రాచీనంబయిన యొక్క
ఇతిహాసమును స్థిరచిత్తుండవై వినుము.

శ్లో కుండిననామనగరం ఖ్యాతి స్థిత్రద్విజప్రీయః । అసీద్వగి
గర్భసాలో నామ్నాబహుధనోపినః ॥

తా॥ ప్రపంచమునందొక చోట కుండిణమును సట్టణముకలదు. ఆపట్టణంబున శ్రావణములయందు ప్రేమకలవాఁడును, విశేషమైన ధనముగలవాఁడును నయిన ధర్మపాలుండనెఱు వైశ్యుండగులఁడు.

శ్లో॥ సపత్నీకోఽప్యభుత్రోఽసౌ నాస్తీతివ్యాకులోహృది తస్య కేహే భస్మలిప్తో దేహే రుద్రాక్షధారకః॥ జటిలో భిక్షుకోనిత్య మా గచ్ఛత్ప్రియదర్శనః॥ నస్తీకుర్వంస్తదన్నంస ఇతిదృష్ట్వాఽబలావదత్ ॥

తా॥ ఆవైశ్యుఁడు భాగ్యగలవాఁడయినను సంతానము కలుగ లేదు. అందువలన మనస్సున విచారముకలవాఁడయ్యెను. ఇట్టి సమయంబున దేహమునందు విభూతిని, రుద్రాక్షులను ధరియించినవాఁడును, జడలుకలవాఁడును, ప్రేమాస్పదమైన దృష్టికలవాఁడు నయిన యొకభిక్షుకుఁడు ఆవైశ్యుని గృహంబునకు ప్రేరిదినము భిక్షకు వచ్చిన నాఁడై నూనైశ్యునిభార్యచే పెట్టఁబడిన యన్నమును గ్రహింపక తిఱిగి నెట్లుచూచుండెను. ఆచిన్నది యీ చగ్గనంతయుఁ జూచి తన పెనిమిటికో నిట్లు చెప్పెను.

శ్లో॥ స్వామిన్నయంసదామూతి భిక్షుగోఽజటిలోగృహే । నస్తీ కగోత్యస్తదన్న మితిదృష్ట్వానునూఽనికమ్ । దుఃఖంప్రజాయతేనిత్యం శ్రుత్వాభార్యావహోఽబ్రవీత్ ॥

తా॥ ఓ స్వామీ ! జడలనుధరించిన యాయతీశ్వరుఁడు భిక్షుకొఱకుఁ బ్రేరిదినమును ముగ్యహునకు వచ్చియు నేనిచ్చెడి యన్నమును గ్రహింపఁ డాయెను. దీనినిఁ జూడ నాకు విశేషముగా దుఃఖము కలుగుచున్నదని భార్య చెప్పఁగా ఆమాటలు విని పెనిమిటి పలుకుచున్నాఁడు.

ధర్మపాలడవాఁడు॥ శ్లో॥ ప్రియో కదాచిత్తృస్థాత్వం సునర్థాంగణే భవ । యదాభిక్షాన్ధమామూతి భిక్షోగ్న్యస్త్రాంతకేత్యమా । తదాతస్య ప్రదేయాని సునర్థానిప్రియోఽనభే ॥

తా॥ దోషగహితురాలైన యోగ్నియురాలా ! నీవు సుఖోపమాహోఁ గూడినదానవై బ్రహ్మనోకప్పడు బంగారు విక్రయించెడు సంగడికి వెళ్లి అచ్చట కెప్పుడు భిక్షుకొఱకు యతీశ్వరుఁడు వచ్చుచో

అప్పుడాయన వస్తుంబులో సువర్ణముల నుంచుమా యని ధర్మ పాలుడు చెప్పెను.

శ్లో॥ అనంతరంతస్యభార్యాఽచీకగత్స్వామినోదితం । జటిలేనత్ర సాశస్తాఽపత్యంతేనభవిష్యతి ॥ శ్రుత్వా భిక్షోరిదంవాక్యం దుంఖితా తమువాచహ ॥

తా॥ అనంతరంబాకోమటిభార్య పెనిమిటిచెప్పినట్లు చేయఁగా యీచిన్నదానికి సంతానముకలుగదని జడదారి పలికినవాఁడాయెను. ఆయతీశ్వరునిమాటలను విని ఆమె దుఃఖించి ఆయనతో నిట్లుపలికినది.

శ్లో॥ స్యామిక్ శస్తా త్వయ సాపా చ్చాపా దుద్ధర సంప్రతి । ఇత్యుక్తాతస్వచంఠౌ వనంచే దీనభాషిణి ॥

తా॥ ఓస్వామీ । పూర్వజన్మకృత సాపంబుచే నేను శపంపం బడితిని. ఈ శాప విమోచనము చేసి నన్ని స్వగు రక్షింపు మని యాచిన్నది దీనముగా మాటలాడి యా యతీశ్వరుని పాదములకు నమస్కరించెను.

జటిలడాచా॥ శ్లో॥ భర్తృసమూపే వక్తవ్యం త్వయాపుత్రి మహాజ్ఞయా । నీలవస్తుంసమారుహ్యా నీలశ్యంగచ్ఛకాననమ్ ॥ భువనం తత్రకర్తవ్యం యతాఽశ్రస్తేష్టవిష్యతి ॥

తా॥ జటిలుండు చెప్పఁచువాఁడు :- ఓ చిన్నదానా । నా యజ్ఞచే నీపెనిమిటితో నేజెప్పెడుగీతి నిట్లు చెప్పఁగా. నల్లనివస్తు ములఁగట్టుకొని నల్లనిగుట్టమునెక్కి యడవికి వెళ్ళి యెంతదూరము గుట్టమువెళ్ళి నడవలేక ఆయాసపడునో అంతవఱకు వెళ్ళి యచ్చట త్రవ్వవలయును.

శ్లో॥ రమ్యంపక్షభిరాయుక్తం మృగసంగసమాకులం । సువర్ణ రచితరత్న మాణిక్యాదివిభూషితమ్ ॥ నానాపుష్ప ససమాముక్తం దృశ్యం దేవాలయంతతః । వర్తతేతత్రభవతీ భవానీ భక్తవత్సలా । ఆరాధయత్వంమనసా యథావిధ్యుద్ధరిష్యతి ॥

తా॥ అనంతరం బచ్చట సుందరమయినదియు, పక్షిలు పుష్ప పించియున్నదియు, మృగసమూహములుగలదియు, బంగారుచేర్చియున్నదియు,

బడినదియు, రత్నములు మానక్యములు మొదలగువానిచేఁ గూర్చు
బడినదియు, అనేక పుష్పంబులతో నిండియుండిన దేవాలయము కను
పించును. ఆ దేవాలయంబులోఁ బూజ్యురాలును, భక్తులయందు
ప్రేమగలదియు నగు పార్వతీదేవి యుండును. ఆమెను నీమనస్సున
యథావిధిగాఁ బూజించెనవేని నిన్ను రక్షింపగలదని చెప్పెను.

శ్లో॥ తాంభవానీతివచనం శ్రుత్వాభిక్షోసుఖపదం । వనందే
తస్యచరణౌ పునఃపునరువాచహ ॥

తా॥ పార్వతీదేవి శాపవిమోచనచేసి నిన్ననుగ్రహించును.
అని యతీశ్వరుండు ప్రేమచే బల్కిన మాటలను విని యానందించి
ఆయనపాదములకు మొక్కి మాటిమాటికి శాప విమోచనమును
గుఱించి యడుగుచుండెను.

శ్లో॥ నదైవకాలేజటిలః త్వంశర్భుతోబభూవసః । సానదత్సతి
మత్ప్రేహి శ్రీణు భిక్షుం క్షయం నరాత్ ॥ యనోక్త మవద న్భర్తా
తద్భుత్వా వాన్యమందరాత్ । నీలవస్త్ర సుమారుహ్య నీలాశ్వం
ప్రస్థితోవనమ్ ॥

తా॥ యతీశ్వరుం డీప్రకారము చెప్పి యప్పుడే యంతర్ధాన
మయ్యెను. ఆచిన్నది పెనిమిటిని యిటురండని పిలిచి యతీశ్వరునిచే
జెప్పఁబడినవాక్యమును శ్రద్ధతోఁగొనుమని యథావిధిగా జెప్పఁగా నా
వైశ్యుండు శ్రద్ధతోవిని సంతసించి నల్లనివస్త్రములను ధరించి నల్లని
గుఱ్ఱమునెక్కి వనమునకుఁ బ్రయాణమయ్యెను.

శ్లో॥ గచ్ఛన్ నానావిధాన్ వృక్షాన్ పథిపశ్యన్ మహాకులః ।
మృగాన్ సింహాన్ దంతశూకాన్ పథిపశ్యన్ భయాకులః॥ దదర్శానౌ
తటాకంచ గాహుర్జ్యేష్ఠ విరాజితం । రక్షనీలోత్పతైశ్చక్ర వాకద్వం
ద్వైశ్చరాజితం । స్నానంచకార తత్రానౌ తర్పణాద్యపి భూరిశః॥

తా॥ ఆవైశ్యుండు వనంబుఁబ్రవేశించి వెళ్లుచు మార్గంబున
ననేక వృక్షములును, మృగములను, సింహములను, పాములను జూచి
భయముగలవాడై వెళ్లుచు నెదుట ఎఱ్ఱగలువలు, నల్లగలువలు, చక్ర
వాకమినునములు మొదలగువానిచే శోభిల్లుచున్న గొప్పచెఱువుంగని

యచ్చట. స్నానముచేసి సంధ్యానమనము, శివతర్పణము మొదలగు నిత్యకర్మలను విశేషముగా నొనర్చెను.

శ్లో॥ పునరశ్వంసమూరుహ్య జగానుగహనంవనం । ప్థలితంనాజి
నం పశ్యన్ అశ్వాదు తీర్యసనచ । జఘాన పృథ్వీం తత్ర యాన
దేవాలయంగతః ॥

తా॥ తిరిగి గుట్టమునెక్కి చొరరాని యడవిలోఁ గొంతమా
రమువెళ్ళఁగా నచ్చట గుట్టము తొట్టునాటుకలిగి నడవలేనినయ్యెను.
అంతట గుట్టముదిగి యచ్చట దేవాలయమగుపడునంతనలుకు భూమిని
దగ్గివ్రేసెను.

శ్లో॥ ఉదర్శచమహాస్థూలం దేవాలయమనోతతః । రక్షైర్గుత్తై
ఫలైశ్చైవ మాణిక్యైశ్చాచసి స్వతః । పూజయామాసజటిల వాక్యం
స్మృత్యాఽతివిస్మితః ॥

తా॥ అనంతరము క్రిందిభాగమున రత్నచూలతోను, ముత్య
ములతోను, మాణిక్యములతోను, అంతట వ్యాపించియున్న గొప్ప
దేవాలయమునుజూచి యత్యశ్వగుఁడు చెప్పినరీతిగా నుండుటచే నాశ్చ
ర్యముచెంది ముందుచెప్పెను ప్రకారంబునఁ బూజించినవాఁడాయెను.

శ్లో॥ సువర్ణయుక్తనస్త్రాణి చందనంచాక్షతాశుభాన్ । చంప
కాదీనిపుష్పాణి భూపం గీఠం విశేషతః ॥ నానాపక్వాన్నసంయుక్తం
రసైష్టడ్భిస్సమన్వితం । నానాశాస్త్రైస్సమూక్తాంగం సదుగ్ధఘృతశర్క-
రమ్ ॥ వైవేద్యంకరశుద్ధ్యం చందనంబలయాదిజం । సంసాద్యశుష్క
హృదయః ఫలతాంబూలదక్షిణాః । జజాపమంత్రాన్మంత్రేఽసౌ సగుణ
ధ్యానపూర్వకమ్ ॥

తా॥ బంగారుతోఁగూడిన వస్త్రములను, మంచిగంధమాను,
శోభన-రమైన యక్షతలను, చంపకము మొదలైన పుష్పములను,
భూపమును దీపమునిచ్చి, మ్రక్షిని పేతమైనదియు, అనేకకూగలతోఁ
గూడినదియు, నాలు, నెయ్యి, పంచదార మొదలగు మధుగంధద్రావ్య
ములతోఁగూడినదియు, అనేకపండినంబులతోఁగూడిన ప్రసాదమును
దేవికి నివేదనచేసి హస్తగుదిగొలుకు మలయుము మొదలగు విధులను

బులనుండు మంచిగంధములిసిన జలమునిచ్చి సంతుష్టాంతరంగుడై సగుణభావంబుతో దేవసంబంధమైన మంత్రములను ఆవైశ్యుండు గ్రహస్యముగా జపించెను.

శ్లో॥ దేవీభక్తంగృహదేత్య లోభయామాససాదరం | ప్రసన్నా వదదత్రేయం పూజా సంపాదితాకథమ్ || యేనసంపాదితా తుభ్యం దదామివరమద్భుతం | ఇతిశ్రుత్యాధర్మపాలో దేవ్యక్రేపాంజలిస్థితః ||

తా॥ అనంతరము పార్వతీదేవి దేవాలయంబునుండి నెలువడి నచ్చి భక్తుడైన కోమటిని మనశ్శుద్ధి తెలియగలందులకుఁ బరీక్షించి పిదపఁ బ్రత్యక్షమై ఓయీ, నీవీపూజ నెందుకు జేసితివి, యెంత గొప్పవరంబైన నిచ్చెదనని దేవి పలుకఁగా ఆ వాక్యమును ధర్మ పాలుండు విని దోసిలియొగ్గి ఆమెయెదుటనిలుచుండి ఆమెను స్తోత్రము జేసినవాడాయెను.

దేవ్యవారః॥ శ్లో॥ ధర్మపాల త్వయామృత్యుః పూజా సంపాదిత నఘ | నదించాయాచయమద్భుతం దదామిబహుళంధనమ్ ||

తా॥ దోషగహితమైన నాభక్తుడవు నగు ధర్మపాలుడా ! నీవు పూజను జక్కి-ఁగాఁ జేసితివి. నగముతోఁడుము. విశేషధనముచ్చెద నని దేవి పలికినదాయెను.

ధర్మపాలః॥ శ్లో॥ బహుళాధనసంపత్తిర్వ గతేవ్యత్ప్రసాదాత్ | అప త్యం ప్రాప్తమిచ్చామి పితౄణాంతారకంశుభమ్ ||

తా॥ ఓదేవీ ! నీయనుగ్రహమువలన విశేషమైన ధనసంపత్తు నాకు గలిగియేయున్నది. పితృదేవతల ఋణమునుదీర్చి శుభములఁ గలుగఁజేయు సంతానమును బడయగోరియున్నాను.

శ్లో॥ అతిథిర్భిక్షుకోశేహే గృహాగ్నినమనసన్నకం | తేనమేబహు శందుఃఖం సభార్యస్యోజజాయతే || ఇతి దీనవచనమబ్రవీత్ ||

తా॥ అతిథి నాయుండికి భిక్షుకై వచ్చి మేము దంపతులము పెట్టు సన్నమును గ్రహింపఁజాయెను. కాబట్టి నాకును నా భార్య కును విశేషమైన దుఃఖముదృఢించియున్నదని దీనుడై పురుషున్న ధర్మపాలుని మాటలను విని పార్వతీదేవి యిట్లుపలికెను.

దేవునాచ శ్లో॥ ధర్మశాలా జేన్మస్మే. ఒపత్తింగా స్రుసుఖప్రదం ।
తథాఒసింయాచనుసి కిన్నాంవిత్తధన్యకామ్ ॥ పుత్రమల్పాయుషం
నాఒథా ఒవ్యంఽంకిన్హాయాకంసుతిమ్ ॥

తా॥ ధర్మశాలా! దివ్యదృష్టిచేచూడగా నీకు సుఖమును
గలుగఁజేసెను సంతానము సంభవించదు. అయినను విధవయైన
కుమాత్రైచుగాని, అల్పాయువుగల పుత్రునిగాని, లేక దీర్ఘాయుర్దా
యముగలిగి గుడ్డివాడగు సుతునిగాని యిచ్చెదఁ గోరుమని దేవి
పలికెను

ధర్మశాలా! శ్లో॥ పుత్ర మల్పాయుషం దేహీ తావతాకృతకృత్య
తాం । ప్రియోమిచోన్ధిరిష్యామి పితౄంస్తుమచుఘోరగాఢా ॥

తా॥ అల్పాయుర్దాయముగల సుతునొసంగుము. దానంజేసి
నేను స్థావరదానముగలై కారవాది కరకములయందందును నా పితృదేవ
తలను విముక్తులఁజేసి సుగతినిబొందింపగలను.

దేవునాచ శ్లో॥ మత్పాశ్వే న వ్రతమానస్య నాభావారుహ్యశుం
కునః । నిత్యావృత్త్యనైచూతస్య గృహీత్వాఫలమద్భుతమ్ ॥ పశ్యైవ
దేయంతతఃపుత్రో భవిష్యతికంశయః ॥

తా॥ దేవి చెప్పుచున్నది:- నా ప్రక్కనుండు విఘ్నేశ్వరుని
బొడ్డుపైదేశంబెక్కి యాశని పరిపూరించుదుండు మామిడిచెట్టునఁగల
ఫలములలో నాశ్వర్యకరంబగు నొకపండు తీసికొని వెళ్ళి నిభార్యకు
నిచ్చెదవేనిఁ బిమ్మట పుత్రుఁడు కలుగును. సందేహము లేదు.

శ్లో॥ ఇతిదేవచక్ష్మృత్వా గత్వాతత్పావృత్త్యపవచ । నాభింగజ
ముఖస్యాఒథా ఒరుహ్యజగ్రాహమోహతః ॥ ఫలాన్యత్తార్యచ తతః
ఫలమేకందదర్శనః ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము ఆదేవి పలుకఁగా విని యానైశ్యుండు
వెళ్ళి ఆమెపరిపూరించుదుండు వినాయకుని బొడ్డునందెక్కి మామిడి
పండ్లయందలి ఆకచే ననేకపండ్లుకోసినను ఒకపండుమాత్రమేదక్కిను.

శ్లో॥ ఏవంపునఃపునఃకుర్వ ఫలమేకందదర్శనమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారము మాఃమాటికి ననేకములైన పండ్లు కోసి నను ఒకపండుమాత్రమే తరదగ్గజనుండెను.

శ్లో॥ ఘోర్భాగణపతిశ్చైభ ధర్మపాలాయశస్త్రవాక్ । ఘోడశే వత్సరేప్రాప్తే అహిఃపుత్రంతుదంతయేత్ ॥

తా॥ అనంతరము విఘ్నేశ్వరుడు కోసింది నీకుమారునిఁ బది యాజవసంవత్సరంబునఁ బాముఁజచునని పలికెను.

శ్లో॥ ధర్మపాలఃఫలంసమ్యక్ వస్త్రేబధ్నాగమద్భవం । ఫలం పత్నైదదాసాఽపి భక్షయిత్వాపత్రివతా ॥ గర్భంసాధారయామాస పత్యాసహ సుసంగతా । సంప్రాణే నవమే మాసే ప్రాసూత సుత ముత్తమమ్ ॥

తా॥ ధర్మపాలుఁడాఫలమును వస్త్రంబునఁగట్టి గృహమునకు వెళ్ళిభార్యకునియ్యఁగాఁ బతినైవయైన యాచిన్నది ఆపండునుదిని భర్తృసంయోగమువలన గర్భిణీకలదై తొమ్మిదిమాసములు పూర్తి యైనపిమ్మట శ్రేష్ఠఁడయిన పుత్రునిగ నెను.

శ్లో॥ జాతకిర్మచకారాఽస్య పితా సంతుష్టమానసః । షష్టిపూ జాంచకారాఽస్య షష్టేతుదినసేవతః ॥

తా॥ తండ్రి సంకోపచిత్తుడై యాపిల్లవానికి జాతకర్మచేసి యనంతరం బాజుపదనమందు కేయఁదగిన షష్టిపూజను చేసెను.

శ్లో॥ ద్వాదశేమాసిప్రాప్తే శివేతికరణంకృతం । షష్టేమాసిచ కారాఽసౌ నన్నప్రాశనమనుభుతమ్ ॥

తా॥ పండ్రెండవదినము రాఁగానే యా పిల్లవానికి మంగళ ప్రదంబయిన శివుఁడనునామంబిడి యాజవమాసంబున సంతోషకరం బగు నన్నప్రాశనమును చేయించెను.

శ్లో॥ తృతీయేవత్సరేచూడా షష్టమేభేహ్యనుత్తమం । కృత్యోప నయనంపార్థ తతోఽభూతుష్టమానసః । దశమేవత్సరేప్రాప్తే బ్రహ్మ ద్భార్యాపత్రివతా ॥

తా॥ చూడనసంవత్సరమున చూడాకర్మను, ఆజవసంవత్సర మున మహావైభవముతో నుపనయనముచేసి సంతుష్టాంతరంగుడై

కంక్షియుండెను. పిమ్మటఁ బవనునసంచస్సరము రాగాచే పత్రినత
యైన యాతనిభార్య యిట్లు పలుకుచున్నది.

భార్యవాచః॥ శ్లో॥ బాలకస్య వినాహోఽసి కతకవ్యం సుము
హూర్తకే ॥

తా॥ ఓస్వామీ! మన పిల్లవానికి మంచిముహూర్తము విచా
రించి వివాహమునుసూడ జేయుమని భార్యపలికెను.

ధర్మపాలః॥ శ్లో॥ మయాసంకల్పితంకాశ్యా గమనంబాలకస్యతత్ ।
కృత్వాసమాయాతుతతో వివాహోఽస్వభవిష్యతి ॥

తా॥ ఓ చిన్నదానా ! మన పిల్లవాడు కాశీ నగరమునకు
వెళ్ళి యాత్రచేసి వచ్చిన పిమ్మట వివాహము చేయఁదలఁచితిని అని
ధర్మపాలుడు చెప్పెను.

శ్లో॥ పుత్రోఽసౌ ప్రేషితస్తేన శ్శాలకేన సమన్వితః । వారా
ణసీం పృథితౌతౌ గృహీత్వా బహుళంధనమ్ ॥ కుర్వంతే పక్షపథగ్ధృం
ప్రతిష్ఠాపురమాయాతుః ॥

తా॥ పిమ్మట ఆచిన్నవాఁడును, భానమఱిదియుఁగలసి విశేష
మైన ధనమునుదీసికొని కాశీపట్టణమునకుఁ బ్రయాణమై వెళ్లుచు మా
గ్ధంబున ధర్మముచేయుచు పృథిష్ఠానగరమునకు వెళ్ళినవారైరి.

శ్లో॥ క్రీడంత్యఃకన్యకాదృష్టాః తత్రదేశేమనోరమే ॥

తా॥ ఆపట్టణంబున నొక రమ్యంబైన ప్రదేశంబున నాడు
కొనుచున్న స్త్రీలను జూచినవారైరి.

శ్లో॥ తాసాంసమాజే గౌరాంగీ సుశీలనామ కన్యకా । తయా
సహసఖికాచి చ్చకారకలహంభృశమ్ ॥ గాలనంచదదాతప్యై రండ
భాగ్యేముహుర్మహాః ॥

తా॥ ఆస్త్రీలసమూహములోఁ బచ్చనిశతీరముగల సుశీలయును
సన్యకకలదు. ఆసుశీలతో సేహముగల యొకానొకస్త్రీ యత్యం
తము పోట్లాడి ఓ విధవా ! సంపత్తుకలదానా ! అని సూటిమాటికి
సుశీలను దిట్టెను.

సుశీలా॥ శ్లో॥ సఖత్వయాగాలనంమే వ్యర్థం దత్తంశుభావనే । జన
న్యామేమానవత్యా ఇచ్చిస్తా గారీవ్రతంశుభమ్ ॥ తస్యప్రసాదాత్సకలాః
సంబంధిన్యః ప్రియా స్త్రీయః । అజన్మ విధవా జాతాః కిం పునః
కన్యకాత్వహమ్ ॥

తా॥ సుశీల చెప్పచున్నది:- శుభప్రదంబయిన ముఖముగల
యో చెలియా ! నీవు నిష్కారణముగా నన్నుదిట్టితివి. మానవతి
యను నాతల్లి శుభముల నొసంగు గారీదేవిసంబంధమైన వ్రతమును
జేయుచున్నది. అనతమహిమచే మాబంధువులుగాని, చెలికత్తెలు
గాని, ఇష్టమైనవారుగాని సమస్తమైన స్త్రీలును జన్మాంతపర్యంతము
విధవలుగానివారై యుందురు. కన్యనయిన నావిషయమై చెప్పనేల.

శ్లో॥ నక్ష్యే తస్యప్రభావం కిం వ్రతరాజస్యభామిని । పూజసే
ధూపదీపాచ యత్రతత్రసుఖంభవేత్ ॥

తా॥ ఓకాంతా! శ్రేష్ఠంబగు నాగారీవ్రతముయొక్క మహి
మను జెప్పెదను. ఏ గారీపూజయందు ధూపమునుగాని, దీపమును
గాని సమర్పించెదరో ఆగారీపూజ సమ స్థసుఖములనిచ్చును.

శ్లో॥ ఇతిశ్రుత్వా తతోవాక్యం విస్మయోత్ఫుల్లలోచనః । మా
తులశ్చింతయామాస గౌలకస్యప్రియంతతః ॥

తా॥ ఈప్రకారముగాజెప్పిన సుశీలవాక్యమును విని యాపిల్ల
వాని మేనమామ ఆశ్చర్యముతోఁగూడిన మనస్సుకలవాఁడై యనం
తరం బాపిల్లవానికి శ్రేయస్సు యెట్లుకలుగునోయని విచారించెను.

శ్లో॥ శతంజీవోభవేదేవ ఏతద్ధస్తాక్షతాయది । పతంత్యముష్య
శిరశి ఇతిభావఃపునఃపునః ॥

తా॥ ఈపిల్లవానికిని, సుశీలకును వివాహమగునేని వివాహ
కాలంబున యీసుశీలహస్తంబులచే నుంచఁబడిన యక్షతలు యీపిల్ల
వాని శిరస్సునఁ బడునేని యితఁడు నూఱుసంవత్సరములు జీవించువాఁ
డగునని మాటిమాటికి మేనమామ తలంచుచుండెను.

శ్లో॥ సుశీలామపిపశ్యోనః విస్మయోత్ఫుల్లలోచనః । సుశీ
ప్రసితాగ్రేహే తదనుస్థితావృథా ॥

తా॥ ఆ బాలకుండును సుఖమునూచి ఆశ్చర్యముతోఁగూడిన
చేత్రంబులుకలవాడయ్యెను. సమ్మట సుశీల యింటికి వెళ్ళుచుం
డఁగా వారిద్దఱును ఆమెచెంట వెళ్ళిరి.

శ్లో॥ స్వేగృహం ప్రసాదగౌరవం, నిక రీత్యుపాస్యతే । సతతాకే
రమ్యదేవే వాసంచకృతురానరాత్ ॥

తా॥ అనంతరంబాచిన్నది తనగృహమునకు వెళ్ళఁగా వారిద్దఱ
ఱును ఆచిన్నదానిగృహమునకు సమీపముగానుండునట్టియు చెఱువు
నగరగా నుండు మనోహరంబయిన గృహంబులో అసక్తితో నివ
సించుచుండిరి.

శ్లో॥ వివాహకాలేసంప్రాప్తే సుశీలా జనకోహరిః । సర్వంశివా
జ్ఞయాకుర్వత్ శాంతవత్సా స్వకాంతయా ॥ వివాహోన్యోగవాత్
జాతో విచఛారోచితంవరం । అసన్నస్థంశివంస్తస్వా తస్మాత్కాపితరా
వుభౌ । యయాచతుశ్శివాంబద్ధాం జలి వినయసంయుతో ॥

తా॥ సుశీలకు వివాహవయస్సు రాగాచే తండ్రియగు మారి
యనువాఁడు తానుజేయునదంతయు పార్వతీదేవి చూజ్ఞానుసారముగా
జేయువాఁడై తగినవరుఁ డెక్కడనుండునని తన భార్యతో వివాహ
విషయమైన యాలోచనచేసెను. సమ్మట తల్లిదండ్రు లిద్దఱు తను
గృహసమీపమందుండు శివుఁడను బాలునిఁజూచి తగినవాఁడనుకొని
గౌరీదేవివద్దకు వెళ్ళి అంజలిచేసి వినయముగలవారై తమకుం దగిన
యల్లుని గలుగజేయునుని గౌరీదేవిని వేడుకొనిరి.

కన్యాపితరౌ పూచుః ॥ శ్లో॥ ఉపస్థితో వివాహోఽసౌ ఘృత్యాః
గోఽప్రవరోఽంబికే । ఇతిప్రార్థనవేల్సామీం సతతాకే శివాలయే ॥
పశ్చాద్భాగేనిగూఢోఽభూ చ్చిన్మఖ్యపనమాతులః । సుశీలాం భాగి
నేయస్య ఘటయామీతిచింతయత్ ॥

తా॥ ఓ పార్వతీ ! మా కుమారికకు వివాహవయస్సు వచ్చి
నది, తగినవరుని సంభవించఁజేయుమని సుశీలయొక్క తల్లిదండ్రులు
ప్రార్థించుసమయంబున ఆశివునిఁగొక్క మేనమామ చెఱువుసమీప

మందుండు కాళికాలయమునకు వెనుక భాగమందు దాగియున్న వాఁడై మేనల్లునికి సుశీలను యిచ్చునట్లుగా పూర్ణపంచేసెను.

శ్లో॥ ఉవాచఽత్రైవల్యభ్యస్తే షణ్ణశ్శివనామకః । కన్యాతస్మై ప్రదేయేతి గౌర్యక్రాంబుబుధేహరిః ॥

తా॥ శివుఁడు పేరుగల యొకమాన్యస్థుఁ డిక్కడనే యుండెను. ఆపురుషునకు నీ కుమార్తెనిచ్చి వివాహము చేయుమని శాసనము చెప్పఁగా అప్రకారమే చేయుటకు హరియు గాలోచింపుచుండెను.

శ్లో॥ సుశీలయా కన్యయాఽయం సమన్వితవద్యత్యతే । అశోదేయా శివాయేతి వర్తి యాన ద్విదృశితే । తామ గ్మాతుల ఆగత్య యయాచేచతురోహరిమ్ ॥

తా॥ ఎప్పుడు శివుఁడు తనకుఁ దిగవచ్చునని సుశీల కలఁచెనో ఆసోతువుచేతనే హరియు శాసనముననుగుణముగా శివునికిచ్చి వివాహము నెప్పుడు చేయఁదగునో అప్పుడే కన్యనిచ్చెను. శివుని మేనల్లుఁడు వచ్చి సుశీలను నీవే మేనల్లునకిచ్చి వివాహము చేయ హరిని ప్రార్థించెను.

మామలఉవాచ॥ శ్లో॥ అవశ్యం లగ్నకాలేఽనా శివోగృహ్యః ప్రియంవరః । తతోముహూర్తేనప్రచాస్తే వివాహమునిరోచ్చినమ్ ॥

తా॥ సుముహూర్త సమయమున అవ్యంతము. మనోహరుడైన శివునకు సుశీలనిచ్చి వివాహముచేయుమని శివుని మేనల్లుఁడు యడిగిన పిమ్మట సుముహూర్తము కాఁగానే సుశీలను శివునికిచ్చి వివాహము చేసెను.

శ్లో॥ తత్రైవశయనంచక్రేనసుశీలశ్శివోవరః । స్వప్నేనామంగళాశాసనా మాతృరూపేణభాస్వతా । సుశీలామనవత్స్వప్నో హిసావచనమేవచ ॥

తా॥ వివాహంబైన పిమ్మట బెండ్లికుమారుఁడయిన శివుఁడు సుశీలతోఁగూడ శయ్యాగ్రహంబున శయనించియుండఁగా మంగళ స్వరూపురాలయిన మాతృత్వదేవి భాస్వతేనామనవత్ సుశీల

యొక్క తల్లిస్వరూపమును భరించి పతివ్రతయైన సుశీలనుగూర్చి స్వప్నంబున ప్రియంబగు నొకవాక్యమును పలికెను.

గారీ॥ శ్లో॥ సుశీలేతవశారాంగి భర్తుర్దంశార్థిమాగతః । మహాభజంగ ఉత్తిష్ట దుగ్ధంస్థాపయ తత్పురః ॥ ఘటంచస్థాపయాశుత్వం తస్య ధ్యేసంగమిష్యతి । కూర్వాసమంగాన్నిష్కాస్య బంధనీయస్వ యాఘటః । ప్రాతరుత్థాయ దేహిత్యం మాత్రేహాయనకంశుభమ్ ॥

తా॥ పచ్చనైన శరీరముగల యోసుశీలా ! నీపెనిమిటినిగలుచుటకొఱకు గొప్పసర్పము వచ్చియున్నది. దానిముందు పాలుపోసిన యొక కుంభమునుంచెదవేని ఆకుంభములోఁ జొరవడును. అప్పుడు నీశరీరమందుండు రవికెనుదీసి యాకుంభమునుగప్పి బంధించి యుగయుగమునలేచి నీతల్లికి వాయనమిచ్చెదవేని శుభముకలుగును.

శ్లో॥ ఇతిగారీవచశ్శ్రుత్యా సుశీలాక్షణముత్థితా । దదర్శాశ్రేణిశ్వసంతం కృష్ణసర్పంమహాభయమ్ ॥ తతశ్చకారగోమ్యక్తం ప్రవృత్తా నిద్రితుంతతః । ఉవాచవరఆసన్నో క్షల్లగామహాతీమమ । భక్షణాయాశు దేహిత్యం లడ్డుకాదికము త్రమమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారము గారీదేవి చెప్పినమాటలను విని సుశీల తక్షణమేలేచి తనముందు బుస్సుకొట్టుచు భయంకరముగనున్న నల్లని సర్పమునుజూచి పిమ్మట గారీదేవి చెప్పినట్లు అంతయుఁజేసి యనంత రము నిద్రించుచుండఁగా బెనిమిటి యామె సమీపమునకు వచ్చి నాకు మిక్కిలి ఆకలియగుచున్నది. తినుటకు లడ్డు మొదలగు రుచ్యములగు పదార్థములనిమ్మని సుశీలనడిగెను.

శ్లో॥ శ్రుత్యేతివాక్యం పాత్రేసా దదా లడ్డుకము త్రమం । భక్షయిత్వాశివోహైమే తస్మిన్పాత్రేఽంగుళీయకమ్ ॥ దత్వాతత్స్థాపయామాస స్తలేగుప్తే శుభాననః । సుఖేనశయనం చక్రే సుశీలానిద్రితాభవత్ । రాత్ర్యామల్పానరిష్టాయా మస్పృష్ట్యేవయయాశినః॥

తా॥ ఈప్రకారము పెనిమిటి పలికినవాక్యమును సుశీల విని పాత్రయందుంచిన లడ్డుమొదలగు శ్రేష్ఠమయినపదార్థములనియ్యఁగా శోభస్కురమైన ముఖముగల ఆమెపెనిమిటి భక్షించి తన క్రేలియుం

గరమును అబంగారుచాత్రీయందుంచి ఆచారము రహస్యమైన యొక స్థలమందుంచి సుఖముగానిదించెను. ఆమెయు నిద్రించెను. పిమ్మట శివుడు తన భార్యను స్పృశింపజేయే కొంచెము రాత్రీయుండగా లేచి వెళ్ళెను.

శ్లో॥ సూర్యోదయేవినిదానా లజ్జయామాత్యంయయా॥

తా॥ సుశీల చాత్రకాలంబునలేచి సిగ్గుగలదై లల్లివడ్డకు వెళ్ళెను.

శ్లో॥ తతఃపరదిశేనాత్మా చిచ్ఛనఆగాద్వరాత్మనాః॥ అపివేషాన్నజా నంతి సర్వేత్రిత్రీవరాంతరమ్ ॥

తా॥ ఆమెనుటిదినుంబున భగవంతుడైన శివుడు ఆమె పెనిమిటిరూపమునుధరించి రాగా ఆయన సుశీల పెనిమిటికాడని యెనరును యెఱుంగరైరి.

శ్లో॥ తత స్నానత్వా సుశీలాసా మాతే వాయనాకండదా । మాతా దదర్శతస్మధ్యే ముక్తాహారమనుత్తమమ్ ॥ దదాప్రియామై కన్యామై సహసాతుప్తమానసా ॥

తా॥ అనంతరము ఆసుశీల స్నానముచేసి ఆకుంభమును తల్లికి వాయనమియ్యగా నామె కుంభము స్పృశించినతోడనే దానియందుండుసర్పము ముత్యాలసరమై యుండెను అట్టిసరమునుజూచి సం తోషచిత్తముగలదియై ప్రేమాస్పదురాలగుకుమార్తెకు దానినిచ్చెను.

శ్లో॥ కీర్తిడాకాలేకుసంప్రాప్తే హరఆగాద్వరాత్మనా । ఆదేశయ త్సుశీలాంతాం కీర్తిడాంజననితతః ॥

తా॥ పిమ్మట కీర్తిడాకారము సమీపింపగా అరాత్రీ సాంబమూర్తి ఆమె పెనిమిటిరూపమును ధరించి వచ్చియుండ అనంతరం బామెతల్లి సంభోగముకొఱకు వెళ్ళెనుని సుశీలనాశ్చలించెను

సుశీలా॥ శ్లో॥ నాశ చురపరోమే జననీ యేన వాశిగ్గిహాశ్చయః । అనేననాకంఠమనసా క్రీడి నీచ్ఛాల్లిభానమే ॥ అత్రాంతరే సమాసీనో హరఅంతర్నితోహిసః । ఇతిశ్రుణ్వ సమాక్రాంతౌ చింతాయాశ్చితరా తతః ॥ అన్నదానమునాయాకు రచయేయ్యచసుర్వతం చక్రతుస్తా తదానంతరభ్య పురాణోన్నిధానతః ॥

తా॥ ఓతల్లీ ! ఈపురుషుడు పూర్వము నన్ను వివాహము చేసికొనిన పురుషుడుకాదు. ఆకారణంబున యీపురుషునితో సంభోగించుట కిష్టములేదని సుశీల తల్లితోఁ జెప్పుచుండఁగా నక్కడ గూర్చుండియుండిన సాంబమూర్తి అదృశ్యుండయ్యెను. అనంతరమీ వృత్తాంతమంతయు తల్లిదండ్రులువిని విచారగ్రస్తులై అన్నదాననత సూచరింపుమని కుమారికతోఁ జెప్పి అదిమొదలు పురాణమందు చెప్పినరీతిగా నావ్రతమును జేయుచుండిరి.

శ్లో॥ సుశీలా పాదయోశ్చక్రే యోశనం ముద్రికాన్వితా । జల ధారాండదామాతా చందనం పుత్రభీష్టదా । హరిర్దీపంచతాంబూ లం బుభుజు స్తత్రమానవాః ॥

తా॥ సుశీల యుంగరమును ధరించినదై శ్రాహ్మణుల పాద ప్రయోగనచేయుటయును, కొమార్తె కోటికను నెఱవేర్చు నుద్దేశ్యము గల తల్లి మంచిగంధంబును ఉదకమును దెచ్చియిచ్చుటయు, తండ్రి యగు హరి సీరాజనము తాంబూలములిచ్చుటయు నేర్పఱచి యీ ప్రకారము అన్నదానవ్రతము జఱుపఁగా మనుష్యులు స్వేచ్ఛగా భుజించుచుండిరి.

శ్లో॥ ఇతి తేహమన్నదానం ప్రవృత్తంభిక్షసౌఖ్యదమ్ ॥

తా॥ ఈప్రకారముగా వారి యన్నదానము భిక్షమెత్తుకొను వారికి, బాటసారులకు సౌఖ్యముగలుగజేయునదై ప్రవర్తిల్లుచుండెను.

శ్లో॥ తావుభాప్థిస్తేకాశ్వాం ప్రాప్తాకాశీంసుఖప్రదాం । నిర్మలాంభసిగంగాయా స్నానంచక్రతూరాదరాత్ ॥

తా॥ అనంతరము శివుడును, మేనమామయు నిర్దళు కాశీ నగరమునకు బ్రయాణమై కొన్నిదినంబులకు కాశీనగరమునకు వెళ్ళి యచ్చట గంగానదియొక్క నిర్మలమయిన జలములో నాసక్తితో స్నానమును జేసిరి.

శ్లో॥ స్వర్గద్వారంప్రస్థితౌ కుర్వంతౌధర్మముత్తమం । పీతాంబ రాణిదదతుః భిక్షుకాణాంగృహేగృహే । ఆశీషశ్చదదు స్తస్మై చిరం జీవోభవేదితి ॥

తా॥ అనంతరము వారిద్దఱు స్వగ్గద్వారమును పుణ్యస్థలము నకు వెళ్ళి యచ్చట గొప్పధర్మములఁజేయుచు భిక్షులకుఁ బ్రతిగృహమునను బట్టువస్త్రములనిచ్చుచురాఁగా ఆభిక్షుకులు నీవు చిరకాలము జీవింపుమని యాశీర్వచనములు జేసిరి.

శ్లో॥ విశ్వేశ్వరంసమాయాతౌ నత్వాస్తుత్వాపునఃపునః | స్వయం గృహంప్రస్థితౌ శివోమాగ్నేదుత్రంవదత్ ॥

తా॥ వారిద్దఱు విశ్వేశ్వరుని దర్శనము జేసికొని నమస్కరించి యనేకవిధంబుల స్తుతియించి తిరిగి తమ గృహమునకు వచ్చుచుండఁగా మాగ్గంబున శివుఁడు మేనమామతో శీఘ్రముగా నొక వాక్యమును పలికెను.

శివః॥ శ్లో॥ కాయే కించిదస్మాస్థ్యం మాతుల ప్రతిభాతిహి | తతః ప్రాణోల్క మేతస్య యమదూతాడపస్థితాః॥ మంగళాగౌరీకాచాఽపి తేహంయుద్ధ మభూన్మహత్ | జత్వాతామంగళాప్రాణా దదౌ ఆస్యశినస్యచ | శివోఽకస్మాదుస్థితోఽసౌ మాతులం ప్రత్యువాచహ॥

తా॥ ఓ మామా ! నాశరీరమందు కొంచెము బాధగానున్నదని శివుఁడు పలుకుచున్న సమయంబుననే యమదూతలు వచ్చి యా శివునిప్రాణములఁ దీసికొనివెళ్ళుచుండ భక్తులకు శుభములనొసంగు గౌరీదేవివచ్చి ఆయమదూతలతో గొప్పయుద్ధముచేసి వారినిజయించి శివునిప్రాణములఁ దెచ్చి శివునికియ్యఁగా నాతండు హతాత్ముగా లేచి మేనమామతో నిట్లు పలికెను.

శ్లో॥ స్వప్నయుద్ధంమయాదృష్టం మంగళాయమభ్రాత్యయోః॥ జితామంగళగౌర్యాతే తతోఽహంశయనోత్థితః॥

తా॥ మంగళగౌరీదేవికిని యమభటులకును యుద్ధము జరిగినట్లుగాను, గౌరీదేవి యమభటుల నోడించినట్లుగాను నేను స్వప్నమంచుఁ జూచుచుండఁగా నింతలో మెలకువవచ్చుటచే లేచితిని.

మాతులః ॥ శ్లో॥ యతానం శివపత్ జ్ఞాతం నస్మర్తవ్యం త్వయా పునః | గచ్ఛామిఆవాంత రేచ పితౄద్యుమ్నముత్సుకా॥ ప్రస్థితౌతత

స్తస్మాత్ప్రతిష్ఠాపురిమాయతుఃః రమ్యతటాకేతతైత్రేతే పాకారంభం ప్రచక్రతు ॥

తా॥ అల్లుడా ! స్వప్నమందు నీ వేమిచూచితివో దానిని తిరిగి తలంపకుము. మనము నచ్చి చాలాకాలమైనది. ఇంటిపద్దతి సీతల్లిదండ్రులు మనలఁ జూచుటకు మిక్కిలి యపేక్షతో నుండును. కాబట్టి మనము మన నగరమునకు వెళ్ళుదమని మేనమామ పలుకఁగా ననంతరము వారిద్దఱు ప్రయాణమై వచ్చుచు ప్రతిష్ఠానగరమునకు వెళ్ళి అక్కడ మనోహరమయిన యొక చెఱువువొడ్డన నంబులజేయుట ప్రారంభించిరి.

శ్లో॥ దృష్టౌహరిదాసీభిః ధైర్యదార్యధరాశుభా ॥

తా॥ అనంతరము హరియింట నుండు దాసీలు చెఱువునకు రాగా నక్కడ ధైర్యము త్యాగము మొదలగు గుణములచేఁ బ్రకాశించువారును, శుభముల నొసంగువారునగు వారిద్దఱినిజూచిరి.

శ్లో॥ అన్నదానం హరేర్దేహే ప్రసన్నతం తత్రగమ్యతాం॥ భో దాస్యోయాత్రికావావాం గచ్ఛావోవక్యవిద్యహమ్ ॥

తా॥ బాటసారులారా ! ఏల మీరు వంటఁజేసికొని కష్టముం బెంచెదరని యాశ్రీలుపల్కుఁగా మేము యాత్రికులము. కాన ఎవరి యింటికిని వెళ్ళమని వారిద్దఱు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

శ్లో॥ ఇతిశ్చిత్వాతు తద్వాక్యం దాస్యోజగ్గు స్వకంగృహం॥ స్వస్వామినికటేవాక్యం మవదన్సాదరంతదా ॥

తా॥ ఈ ప్రకారము ఆ బాటసారులు పలికిన మాటను విని దాసీలు తమగృహంబునకు వెళ్ళి చెఱువువద్ద జరిగిన నృత్తాంతమును దమయదమానునికి శ్రద్ధతోఁ జెప్పినవారైరి.

శ్లో॥ సర్వం దాసినచక్రుత్వా సహరిః ప్రభురాదరాత్ ॥ ప్రసన్నయామాసహస్యాదీ నన్నభస్మాశిఖారిశః ॥

తా॥ మహాయదమానుండైన హరి యన్నదానము చేయుచున్నాడు. అక్కడకు మీరుగండని దాసీలువకఁగా విన్నవారైరి.

పిమ్మట ఆదరణతో విశేషమైన వస్త్రములను అక్షమును వారికి పంపించినవారైరి.

శ్లో॥ తద్బ్రహ్మవిష్ణితౌతావా గచ్ఛావశ్చ హస్తేగ్రహం । హరి
రాక్షసులనుభ్యర్చ్య శివం పూజతుమాగతః ॥ తౌశయంతిచసాకన్యా
చరణౌతస్యసత్రీసా । అభూద్భరోమేయమితి జనసింప్రత్యున్నాచహా ।
హరిఃప్రచచ్ఛసాశ్చర్యం శివంనుంగళదర్శనమ్ ॥

తా॥ హరి పంపిన అన్నవస్త్రాదులఁ జూచి వారిద్దఁ రాశ్చర్య
మునుబొంది హరియొక్క గృహంబునకు వెళ్ళుఁగా ఆహరి ముందు
శివుని సేవనూమనుబూజించి పిమ్మట శివుని బూజించుటకు పూరం
భింపఁగా ఆసుశీల శివుని పాదప్రత్యక్షముజేసి గుండ్రెఱిగి సిగ్గుగలదై
ఈయనే నాపెనిమిటి యని తల్లితోఁ జెప్పఁగా హరి ఆశ్చర్యముగల
నాడై నుంగళప్రదమైన దర్శనముగల శివునితో నిల్లుపలికెను.

హరిః॥ శ్లో॥ కించిచ్చిహ్నంతవాస్త్యత్రీ బ్రూహిమేనరదర్శన ॥

తా॥ శ్రేష్ఠమైన రూపముగలవాడా ! నీసంబంధమైనదేదె
నను కొంచెముగర్హి యిక్కడున్నయెడలఁ జెప్పమని హరి యడిగెను.

శివః॥ శ్లో॥ మమేదం చిహ్నమస్తీహ ఇత్యుక్త్వా గృహమాగతః ।
తతఃసీనుతత్పత్రం దర్శయామాససాదరమ్ ॥

తా॥ ఇక్కడ నాచిహ్న మున్నదని శివుఁడు పలికి గృహము
లోపలికి వెళ్ళి తాను పూర్వము దాచియుంచిన పాత్రను దెచ్చి
శ్రద్ధతోఁ జూపించెను.

శ్లో॥ తత్పత్రంచ హరిస్త్రిష్టా గర్భాదాశంఛకావళః । దచా
రత్నానివస్త్రాణి సువర్ణానిబహూన్యపి ॥

తా॥ ఆపాత్రను హరి చూచి సంతసించి గర్భాదానముచేసి
అనేకమయిన రత్నములను, వస్త్రములను, బంగారములను కాచు
కగా నిచ్చెను.

శ్లో॥ తామాదాయస్త్రితేతౌ దదంతౌ బహుశంభవం । శ్రావణే
మాసి సంప్రాప్తే వ్రతం భామేచకారసా । భుక్త్వా సస్త్రిష్టితాస్తే
యోజనంజగ్మరస్తమాః ॥

తా॥ వారిద్దరు హరియిచ్చిన ధనమును దీసికొని విశేష ధనమును ధర్మముచేసిరి. పిమ్మట శ్రావణమాసమురాఁగా మంగళవారంబున ఆసుశీల వ్రతమును జేయుచుండఁగా నందఱు నచ్చట భుజించి మహానుభావులగు వారందఱొక యామడమారమువఱకుఁగూడవచ్చిరి.

సుశీలా॥ శ్లో॥ గారీవిసర్జనం చాఽహం కరోమ్యద్యైవ సాదరం । శ్వశూశ్వశురయోరద్య దర్శనేఽస్తికుతూహలమ్ ॥

తా॥ గారీదేవిని విసర్జనచేసినదై వెంటనే మామచు అత్తచు జూచుటకు సంతోషము పుట్టుచున్నదిని సుశీల చెప్పెను.

శ్లో తతో గంతవ్యమస్మాభిః పితరౌద్రష్టుమాదరాత్ । ఇత్యుక్త్వాతేగతేమాగ్నే గౌర్యా ఆవాహనంకృతమ్ ॥ దదన్ముస్తత్రీసావర్ణదేవాలయమును త్రనుమ్ ॥

తా॥ పిమ్మట వారిద్దఱును గృహమందుండు శివుని తల్లిదండ్రులఁజూడ నాసక్తిగలవారై ప్రయాణమై వెళ్లుచుండఁగా నూర్గమధ్యంబున గారీదేవిని ఆవాహనజేసి పూజించగా నచ్చట శ్రేష్ఠమైన సువర్ణదేవాలయ మగుపడెను.

శ్లో॥ గారీ సమర్చనం దీప దానంసాచవ్యచీకరత్ । తతస్సప్తేష్విప్రితాస్తే పితరౌద్రష్టుముత్సువాః ॥

తా॥ పిమ్మట ఆసుశీల గారీదేవిని పూజించిచేదై దీపదానము మొదలగువానిని క్రమముగాజేసెను. పిమ్మట బంధుప్రాండఱు శివుని తల్లిదండ్రులఁజూచుటకు వేడుకగలవారై ప్రయాణమైరి.

శ్లో॥ కుండినాసన్నదేశేతా దృష్ట్వావిస్మయినోజనాః । అబ్రువంస్తేధర్మపాలం సోత్కంఠంప్రియదర్శనాః ॥

తా॥ కుండినమను పట్టణ సమీపమునకు వచ్చియున్న శివుని మొదలగువారినిజూచి జనులౌశ్చర్యపడుచు ప్రీతికరమైన లక్షణములు గలవారై ధర్మపాలునితో సంతోషపూర్వకముగా నిట్లు పలికిరి.

జనాః॥ శ్లో॥ ధర్మపాలాఽద్యతే పుత్ర స్సభార్యా శ్యామలకస్తథా । సమానూతోవయందృష్ట్వా అధునై నసమాగతాః ॥

తా॥ ఓ ధర్మపాలుడా ! నీ కుమారుడు భార్యసమేతుడై నీభావమటచితోడ వచ్చియున్నారు. మేముచూచి నీతోడ జెప్పట కిప్పుడే వచ్చితిమి అని జనులువచ్చి చెప్పినవారైరి.

శ్లో॥ యావజ్జనావదంస్తత్ర తావత్సోపసమాగతః । నమస్కారాం చకారాఽసౌ పితృభ్యాం పితృనల్లభః ॥ మాతులోఽపి నతిం చక్రే భగినీ ధర్మపాలయోః । సుశీలా శ్వశురాయాఽపి శ్వశూం త్వాసితా తదా ॥

తా॥ జనులుచెప్పిన తక్షణమే ధర్మపాలుడు వెళ్ళుగా తల్లి దండ్రులయందుఁ బ్రేమగల కుమారుడయిన యాశివుడు తల్లిదండ్రులకు నమస్కరించెను. మేనమామయుఁ దన తోఁబుట్టువునకు భావకు నమస్కారముఁజేసెను. సుశీలయు ఆరీతిని అత్తకును మామకును నమస్కారముఁజేసినదాయెను.

శ్వశూః॥ శ్లో॥ సుశీలేతిచ్చింతంబ్రాహి యద్రవ్యతస్యప్రభావతః । ఆయుర్వృద్ధిశ్చిశోశ్చేషి జాతాకిమలలోచనే ॥

తా॥ ఓ సుశీలా ! పద్గములవంటి నేత్రములు గలదానా ! నా కుమారునికి ఆయుర్వృద్ధి యేవ్రతమహిమచే నయ్యెనో ఆవ్రత ప్రభావమును జెప్పమని అత్త సుశీలనడిగెను.

సుశీలా॥ శ్లో॥ నజానేహం నతంశ్వశూ హానేమానవతీంహరిం । శ్వశురంధర్మపాలంచ శ్వశూంచభవతీంతథా ॥ మంగళాందేవతాం జానే నరంతుయునయోస్సుతం । ఇత్యుక్త్యాచసుశీలాసా నవందేస్వాం తహర్షితా । భుక్త్యాభోగాన్యయాపశ్చ వైకల్యాసంధ సభర్తృకా॥

తా॥ ఓ అత్తా ! ఆనృతమెటువంటిదో నేనెఱుంగను. నాతల్లి యగు మానవతిని, తండ్రియగు హరిని, మామయగు ధర్మపాలుని, అత్తయగు మిమ్మును, మంగళప్రదురాలగు గౌరీదేవిని, మీకుమారుడగు నానెనిమిటినిమాత్ర మెఱుంగుదునని సుశీల సంతోషముతో జెప్పినదాయెను. పిమ్మట స్వస్థిచిత్తముగలదై వారికి నమస్కారములుజేసి పిమ్మట ననేకభోగముల ననుభవించి జగ్మంపంఁబున బెనిమిటితోఁగూడ కైలాసమునకు జనెను.

శ్రుష్టః॥ శ్లో॥ శ్రావణేమాసి భామేషు చతుష్ట వ్రతమాచరేత్ ।
 చాతనుశ్చాయ సుస్నాతా సంకల్పనతముత్తమమ్ ॥ ఉపచారైః
 షోడశభిః పూజయేన్నంగళాంతథా । పూజనంతతఃకుర్యా ద్దీప్తేషోడశ
 సంఖ్యయా । మాత్రే సువాసిసిద్ధ్యశ్చ దేయం వాయసముత్తమమ్ ॥

తా॥ కృష్ణసూర్తి చెప్పుచున్నాడు:- శ్రావణ మాసంబున
 నాలుగు మంగళవారంబులయందు వ్రాతకాలంబునలేచి చక్కగా
 స్నానముచేసి శ్రేష్ఠంబగు గారీనతమును జేయుటకు సంకల్పించి
 షోడశోపచారంబుల గారీదేవినిఁబూజించి కర్పూరహారతినిచ్చి పది
 యాఱు జ్యోతులతోఁగూడిన వాయసమును లల్లికిని ఇతర సువాసిసి
 స్త్రీలకును వాయసమివ్వవలయును.

శ్లో॥ భోక్తవ్యా దీపకశ్చాపి అన్నం లనణవర్జితం । విసర్జనం
 మంగళాయా దీపదానం తతఃక్రమాత్ । పంచసంవత్సరే ప్లేవం
 కర్తవ్యంపతిమిచ్ఛుభిః ॥

తా॥ జ్యోతుల సహితముగా ఆ పిష్టములను ఉప్పు లేకుండ
 అన్నముమాత్రము భుజించి దీపదానముచేసి సిమ్మట విసర్జన చేయ
 వలయును. పెనిమిటికి దీర్ఘాయుస్సునుగోరు స్త్రీలు యీప్రకారముగా
 నైదుసంవత్సరములు క్రమముగా గారీనతమును జేయవలయును.

అథ ఉద్యాపన ముచ్యతే॥ శ్లో॥ పంచమేవత్సరే ప్లాస్తే కుర్యా
 దుద్యాపనంవ్రతమ్ ॥

తా॥ అయిదవ సంవత్సరమున నుత్తమమయిన యీప్రవ్రతో
 ద్యాపనమును జేయవలయును.

శ్లో॥ శ్రావణేమాసిభామేషు స్వాచార్యం వరయేద్వ్రతీ । దివా
 వ్రతంప్రకుర్వీత కలశస్థాపనంవిధి ॥ ముటపెలింగతో భజేత్ పీఠేదేవీం
 ప్రపూజయేత్ ॥

తా॥ శ్రావణమాసంబున మంగళవారదినంబున వ్రతమును
 జేయు స్త్రీ ఆచార్యునిఁ బ్రార్థించి పగలు నతమును జేయదలచి
 పూర్వదివ రాత్రియందు శుభప్రదంబయిన పీఠంబున ముటపెట్టె

అచి దానియందుఁ గలశమునుంచి యాకలశమునందు గౌరీదేవి నావాహనముచేసి పూజింపవయును.

శ్లో॥ ఉమామహేశ్వరీంఘ్నూర్తిం కలశేవిక్షిప్తేత్తతః | బ్రహ్మణః కలశంచైకం గణేశస్థందయోద్వయమ్ || శచీభువంధరం త్వేకం మా త్మాణాంసప్తకంతథా | లక్ష్మీనారాయణస్యైకం సావిత్రీకలసంపరం | ఏకంసమస్తదేవానాం గ్రహశామేశముచ్యతే ||

తా॥ పిమ్మట ఉమామహేశ్వరులకు ఒక కలశమును, బ్రహ్మకు ఒకకలశమును, విఘ్నేశ్వరునికి నొకకలశమును, కుమారస్వామికి నొక కలశమును, శచీందులకు నొకకలశమును, చాముండాది సప్తమాతృలకు నేడు కలశంబులను, లక్ష్మీ నారాయణులకు నొకకలశమును, సావిత్రీదేవికి శేష్వరింబగు నొకకలశమును, ఇతరమయిన సమస్తదేవతలకు నొకకలశమును, సమస్త గ్రహంబులకు నొకకలశమును నుంచవలయును.

శ్లో॥ అశక్తౌకలశాఃపంచ తదశక్తౌద్వయంతథా | ప్రధానదేవతా త్వత్రీ మంగళాపతిసంయుతా॥

తా॥ పూర్వమందుఁజెప్పిన కలశములను సంసాదింపలేనివారు అయిదు కలశముల నుంచవలయును. అయిదింటిని తెచ్చుకొనలేని వారు రెండుకలశములనైన నుంచవలయును. ఇక్కడ ప్రధానదేవత పతివిశిష్టమయిన మంగళగౌరీదేవతయని చెప్పఁబడినది.

శ్లో॥ కలశస్థాపనంపూజా యామేయామేతుజాగరం | ప్రభాతే హవనంచైన తత్తన్మంత్రైస్స్వశాఖయా॥ గుణేశజీరకేనాఽపి పరమా న్నేన చాఽజ్యతః | అశ్వత్థస్య సమిద్భిశ్చ దూర్వాభిశ్చాచత్రహానయేత్ | సర్వమంగళమాంగళ్యే మంత్రపవప్రధానతః ||

తా॥ విధిగా కలశస్థాపనచేసి ప్రతియామమునఁ బూజచేయుచు రాత్రియంతయు జాగరణముచేసి ప్రాతఃకాలంబున నారివారిశాఖకుఁ జెప్పఁబడిన మంత్రింబులతో బెల్లముచేతను, జీలకఱ్ఱచేతను, పరమాన్నముచేతను, ఆద్యముచేతను, రావిసమిష్టులచేతను, గరికలచేతను

హోమము: జేయవలయును. ఇక్కడ “ సర్వమంగళమాంగళ్యే ” అనునది ప్రధానమంత్రము.

శ్లో॥ వాయునానిప్రదద్యాచ్చ వేనుపాతేషు షోడశః । ఉద్దీప్య స్వేతిమంత్రేణ జ్వాలాంపూజ్యప్రదావయేత్ ॥

తా॥ పిమ్మట వెదురుపత్రలయందు పదియూలు పాచునములను వుంచి “ ఉద్దీప్యస్వ ” అను మంత్రముచే జ్యోతుల వెలిగించి వాయునమంత్రవిధిచే నివ్వవలయును.

శ్లో॥ సువాసిన్యశ్చసంపూజ్య స్తతోదంపతిపూజనం । ప్రదద్యా న్మంగళద్రవ్యం సువాసిన్వైవిశేషతః । గాఢద్యాదపితౄణాం సర్వా న్భోజయేదేషసంగ్రహః ॥

తా॥ పిమ్మట సువాసిని స్త్రీలను భూజింపవలయును దంపతీ పూజ చేయవలయును. సువాసిని స్త్రీలకు విశేషముగాఁ గుంకమును పసుపు మొదలగు శుభప్రదంబులగు ద్రవ్యము లియ్యవలయును. గోదానములను జేసి వారిసంఘాతీని భుజింపఁజేయవలయును. ఇట్లుగూడ పనము సంక్షేపముగా జెప్పఁబడినది.

శ్లో॥ యథిదం శ్రుణుయాన్నిత్యం శ్రావయేద్వా సమాహితః । సర్వపాపవిఘ్నకో సయాతిపరమాంగతిమ్ ॥

తా॥ ఈశాన యెవరు విందురో స్వస్థులై తమగులవాడై యితరులకు విఘటించుదురో వారందఱు పాపములనుండి విడువఁబడి వైకుంఠమును బొందుదురు.

ఇతి భవిష్యోత్తరపురాణే మంగళశాంతి వ్రతోద్ఘాటన
ప్రకరణం సమాప్తమ్.

శ్రావణ మంగళ వారము పాట.

ఈశ్వరపుత్రునకు గజావతారునకు పార్వతీతనయునకు భక్తి
 తోనూ । వాక్కుసుద్ధీనిచ్చు నైభోగరాయునకు శారదాంబకు సేను
 సన్నుతింతూ ॥ జయమంగళా । నిత్యశుభమంగళా ॥ మంగళశకారూ
 కథా మహిమీద వెలసినా పాటగావించెదా భక్తితోనూ । మహిమీద
 ఒకరాజు సంతానములేక సౌభాగ్యపదవి తా నేలుచుండె ॥జ॥ పర
 మేశ్వరుడుతన యాత్మలోహరిపించి ఇహపరాదుల వారికి త్తమనుచు ।
 లింగంబు తానొక్క జంగమాతారమై గురుధర్మ ఘోరాండమనుచు
 వచ్చె ॥జ॥ మేడమీదనుంచి దిగినచ్చి యాసతీ బంగారుపల్కెముతో
 నాణెముగనూ । నడచిరాగాజూచి పరమేశ్వరుడు తాను నిమిషంబు
 నిలువకాపోయెనపుడూ ॥జ॥ ఇదియేమిచోద్యమో యెఱుంగంగవలెననీ
 మఱుదినమునాటికీ ముందుగానూ । మరుగుచూలునయపుడు కాచికొని
 యుండగా గంటలుమోగించూ వచ్చెశివుడూ ॥జ॥ వచ్చినజంగాన్ని
 పోకికపట్టుకొని యిదియేమికారణము అనియడిగెనూ । పుత్రపాత్రులు
 లేరు మీచేతిభిక్షంబు హరహరఅంటరాదనిబల్కెనూ ॥జ॥ మాకేగతి
 యనుచు సతిపతులిద్దరు సాష్టాంగ మొసగిరి శివునకపుడూ । పరమేశ్వ
 రునిగూర్చి తపస్సుచేయుమని ఆనతిచ్చిపోయె ఆజంగము ॥జ॥ సతీపతు
 ల్దిరు రాజ్యములువిడిచి పరమేశ్వరునిగూర్చి తపస్సుచేయ । వారి
 భక్తికిమెచ్చి పరమేశ్వరుండపుడు ప్రత్యక్షమయ్యెను రాజుకపుడూ॥జ॥
 ఇచ్చితిని ఒకసాము మెచ్చితినిపొమ్మనుచు స్త్రీజన్మమూ పురుషజన్మ
 మసగా । ధర్మపతియైనట్టి పుణ్యవతినిత్తునూ పదహారుసంవత్సరములనుతు
 సిట్లునూ ॥జ॥ సతిపతులిద్దరు సమకూర్చుకొనివారు పరమేశ్వరునితోడ
 భాషించియు । ధర్మవతినిజూచి తాళలేముమేము పుణ్యమేమోగాని
 పుత్రునినూ ॥జ॥ ఊరికీముందరా కాళికాగుడివెనుక చూతనృక్షము
 నందు ఫలమున్నదీ । ఆఫలముతెచ్చుకొని భుజియింపుమనిపలికి అంత
 ధానిమయ్యె నాదేవుడూ ॥జ॥ ఆరాజు హర్షమున ఆవృక్షమెక్కియు
 ఆఫలము అన్నియు కోసితెచ్చి । పణతిముందరపెట్టి విప్పిచూడగానే
 వక్కి బుగ్గలమయి నొప్పించుండె ॥జ॥ ఈశ్వరుండిచ్చిన ఫలముప్రాప్తి

యింతే అధికఫల మొచ్చునా యతివమనకూ! అనుచు భుజియించగా
 అతిన గర్భమునిలచి నవమాఘములునిండె నాతికపుడూ ||జ|| సూర్య
 తేజంబులతో వొప్పేటి సుతునికి పుణ్యోత్సవముజేసె బుణ్యశాలి ।
 సంతోషమునరాజు నాథుకరణంబాసె నారాయణాయని నామమిడిరి
 ||జ|| రాజకుమారునకు రమణులందఱు గూడి వుగ్గులమరాబెట్టి రొప్పు
 మీరా! దృష్టితాకకుండ చుక్కబొట్టూ పెట్టి శిరసంటి తొట్టిలోనుంచి
 రపుడూ ||జ|| బాలప్రాయమునాడు బాలతోడుగులుతోడిగి ఆటప్రాయంబునా
 ఆటజూచి । నాటపెంచిననాని నూటపెంచినట్లు కాశీయాత్రకు
 శాల ధనముకట్టి ||జ|| కాశికిబోదామంచు ఘనముతో యిద్దరూ
 కాశిపట్నానికేవచ్చిరి । ఆననానికిపోకతిచాల బడలికగొని పరమేశ్వ
 రాజుచే నిలచిరపుడూ ||జ|| శ్రావణమాసాన మంగళగారునూ పూ
 జింతురూ । అంగనలు తామరపూలు కొయ్యారాగా రాచకూతురు
 వచ్చె రమణివెంట ||జ|| పుణ్యంగనలెల్ల పువ్వులుకోసుక రాగా సందడి
 పడిరాజునడమూనిలచె । సత్యవతీకన్న మార్గల్యవతియని చెరగుముడి
 వేసికొని శీఘ్రముగనూ ||జ|| ఆరాత్రినగరులో ఆవధూవరులునిలచి
 తోటలో నుడుగనూ । అక్కడికి చనుదెంచి తన్నంత నిమిషమున
 తోడుకొనిపోయి మధుపర్కమిడిరి ||జ|| తాజధువు శాస్త్రాలు అన్ని
 యునుగావించి రాజహోమమువేల్చె రమణిలోనూ । అగ్నిసాక్షిగ
 పెండ్లి ఆడినాసతిగూడి సప్తబుధులకుమొక్క సంభవముగా ||జ||
 వధువరులుయిద్దఱికి వొవ్వుబువ్వంబులు చేయించిరచ్చోట శీఘ్రము
 గనూ । రావులందరుతాము రమ్యముగ భుజియించి కరములూ కడు
 కొని గద్దెనుండె ||జ|| చిత్తరువువాసినా చవికెలోపలనుంచి పట్టి
 మంచమువాల్చి పరుపుపఱచి! కస్తూరిపునుగు జవ్వాజి మొదలుగదెచ్చి
 వొప్పణోకలిసిరి వధువధులకూ ||జ|| గిన్నెలో పాలు చచ్చెర తేనెయు
 ఘృతములు ఆరగించగ బెట్టిరి । కర్పూరభాగాలు పచ్చనిచెంబుతో
 పోషిరు తెప్పించి వుంచిరపుడూ ||జ|| సంవతుర్దిగలు యింపుతోభుజి
 యించి సంతోషముగను తాంబూల మొసగి । సతితోడమీద పాద
 మూని యాగిన్నె భక్తితో వుంచెనూ గుర్తుగానూ ||జ|| తూగూ

బుర్రూలపై దంపతులిద్దరూ శయనించి నిద్రలు సేయగానే | కాల
 మృత్యువువచ్చి కాలసర్పంబయి బాలకునిగరువంగొచ్చెనపుడూ ||జ||
 మంగళగౌరీ మగువన్నప్పామందు నీసతికిసిడంగసమయమిది | మాం
 గల్యనతి నిద్ర శీఘ్రముగ మేల్కొని కనులు మగువదెరచి చెలియా
 చూచు ||జ|| సుమాంగల్యవతినిద్ర శీఘ్రముగమేలుకొని కన్నులూ
 తెరచి కలియచూచి | కృష్ణసర్పముమాని కిలకిలనన్నుచు స్వర్ణశల
 శము తెచ్చియుంచు ||జ|| భూలభక్తిమెచ్చి నాగేంద్రుడొప్పుడు కలశం
 బులోబ్రవేశించెనపుడూ | చుట్టుచుట్టును అతను పవలించియుండ పృ
 థక్షణంతాడేసి మ్రొక్కినీలచె ||జ|| ముత్యాలుగూర్చిన రవికె తాను
 విడచి వ్రాసినాకట్టుకొని యెదుటనిలచె | పత్రిపాణమెత్తుకొని పంక
 జాక్షితాను తిఱిగి శయనించి కడునిద్రపోయా ||జ|| అరుణాదయావేళ
 ఆరాజు మేలుకొని నేటిగండము మనకు గడచెనపుడూ | యెన్నదికి
 యెప్పుకా యున్నరూతిరి కాశీచేరీ శీఘ్రముగనూ ||జ|| తెల్లవారం
 గానె యెల్లప్రజలూలేచి పక్షురుచిల్కి ముగ్గులుపెట్టి | రత్నాలు
 గడ్డలు రమణులువుంచి నధువరులువచ్చి నిల్పిరపుడు ||జ|| పెచ్చికూ
 తుర్ని వేసి శృంగారములుజేసి రత్నాలగడ్డెపయి వుంచగానె | తప్పుక
 వధువనిని ముఖము తాననూచి తనవతికాడనీ తలచెనపుడూ ||జ||
 లేచి మేడమీదకూర్చుండిచి తించి జాణలై నట్టినఖయలెల్ల | నేర్పుతో
 నీవతి అవుననీయందరూ లలపోసి తెలిపితా సఖయలెల్ల ||జ|| సత్యసతి
 రూడకన్నె తనతండ్రినీలించి నామాటవినియు సన్నాదరించు | సీవు
 సత్రిమునేడు నిజముతో నిలిసితె భక్తితో యగమూలముత్తు నేను||జ||
 కాశీచేరియువారు గంగాన్నానముచేసి కాలబై రవుల దర్శనముజేసిరి |
 అన్నపూర్ణనుచాల అతిభక్తివేడుకొని విశ్వేశ్వరుని గుడి దర్శించిరి ||జ||
 మణిశర్ల కాదేవి తిరువేణిదర్శించి బిందుమాధవ దర్శనముచిసిరి | భాగీ
 రథినిచాల భక్తితో వేడుకొని తిఱిగివచ్చెనువారు కాశికవుడూ || జ ||
 కాశీచేరివారు గంగాన్నానముచేత కాశిపూనికే వచ్చిరపుడు మహా
 రాజుమాత్రాన మామ లల్లుళ్ళు తమరు గంగాదించి నిరచిరపుడు||జ||
 వచ్చినవారిని భుజియింపుడంటేను వొల్లమని వారితో పలికిరపుడు |

స్వయంపాకమందుకొని యందరూభుజియించి నిలచిరి నిమ్మాలమేడ
 లోను ||జ|| కర్పూరభాగాలు కాంతతానిచ్చె అక్కడికివేంచేసి అందు
 నుండి | కాశీవాసులకేల కర్పూరభాగాలు వల్లమని వారితో పలికి
 రపుడు ||జ|| అరదేశీసరదేశీ రాజులు పిప్పులు భుజియించి తాంబూల
 మందుకొనిరాగ | మీరేలవల్లరని పరిచారకులుపోయి తోడుకుపోయి
 రాజసముఖమునకు ||జ|| రాజసముఖమున రమణితాగూర్చుండి నాధు
 డునచ్చేటిరాకజూచి తానుమనంబున చాలసంతోషించి తాంబూల
 మిచ్చి కాశీచరముబట్టి ||జ|| తాంబూలమూ యిచ్చి కరముతానూబట్టి
 ఆనందభాష్యముల కురిపించెనూ | ధన్యురాలైన తి దరి జేరితిని నేను
 రాజుకు ముద్దుకూతురనైతిని ||జ|| ఇదియేమివోద్యమో వెరగుపడి
 చూచుచు అశ్వర్యపడి రాజు అనుగగానే | నికు గుర్తులుగలవు నీల
 నర్దుడవనివు సత్యముగదెల్పుమో వృత్తాంతమూ ||జ|| కాశీకిబోగా
 ముచుచు కాంక్షతోనిద్దరము నిలచితోటాలోనె వుండగాను. అక్కడికి
 వేంచేసి సన్నిహితమిషమున మధుపర్కమిచ్చి కల్యాణమందె ||జయ||
 పణతినాతోడమీద పాదంబు యాగిమై హత్తుగానిలిపెను సువర్ణకల
 శంబుడెచ్చి | దేదీప్యమానమై వెల్లుచుండెను బుజ్జగింపుచుతాకి మెడ
 కంఠమాలవేసి ||జ|| ఆకాశమంతాను పందిళ్లుగావేసి భూమియంతయు
 ఆరుగువేసి | తోరణములుగట్టి నగరు శృంగారించి కల్యాణవేదికగా
 జేరిరి ||జ|| గోదానముడిసి భూదానముజేసి సువర్ణదానముచేసి సొంపు
 తోను | అశ్వదానముచేసి గజదానముచేసి కన్యదానముచేసి ఘనము
 గాను ||జ|| ఆరాత్రినగరిలో కన్యవధువరులు తల్లిదండ్రాదులను తలచు
 కొనుచు | అనిబుజ్జగింపుచు మామతోఅల్లుడు శిష్యముగ సీమకువెళ్ళ
 జలెను ||జ|| ముద్దుకూతురుకిచ్చె ముత్యాలపల్లకి పచ్చలపల్లకి భాగీరథి
 కిని | కోటివేలుచేయు ఉత్తమాశ్వమునిచ్చి అల్లునీకూతురుని అంపిం
 చెను ||జ|| తేలిసినఫలమెల్ల గ్రక్కునవెడలెను భక్తితోగూడ బాలు
 చును | గంగను మందరనుంచుకొని తమ సీమచేరి తనక్షేమములు
 చెప్పంపెనూ జ|| తనతోటిజనమెల్ల తక్షణంజెడలగా భక్తిగా బాలు
 డొచ్చెనుచూ | పుత్రుడని చెప్పగా నతాహమును || బొంది ఆలింగ

నముజేసి అతివతోనూ ||జ|| ఏమి నోమునోచి తేనెనముజేసితి పుత్ర
భిక్షంబెట్టె పుణ్యశాలి । సత్యముదప్పకా మాంగల్యములుకదా ము
గళగౌరునూ పూజించిరి ||జ|| భాగీరథీచాల భక్తితోపూజిస్తమీనంటి
అత్తనూమలుగలుగునా! యెక్కువరాజ్యము మిక్కిలిసంపదా తిరగని
అయిదు సాధకసౌఖ్యములూ ||జ|| ఎప్పుడుపూడిస్తే మాంగల్యములు
గలవు మంగళగౌరునూబూజిస్తాని! ఈకథను పాడినవారికి వినవారికి
నయినవిభవంబులూ । ఇష్టసంపదలిచ్చు యీరాజవదలిచ్చు సద్గుణు
లిచ్చుసర్వేశ్వరాణి! జయమంగళా నిత్యశుభమంగళా ||

శ్రావణమంగళవారముపాట సంపూర్ణము.

శ్రావణశుక్రవారముపాట.

కైలాసగిరినూ కల్పవృక్షముక్రింద ప్రమథాది గోమాలూ
కొలువగాను । పార్వతీపరమేశ్వర్లు బాగుగా కూర్చుండి పరమేశ్వరుని
యడిగె పార్వతపుడు || జయమంగళా నిత్యశుభమంగళా || ఏనతము
సంపదలు యెలమితోడుత నిచ్చు యేవ్రతనూ పుత్రపౌత్రాభీవృద్ధి
నొసంగు । అనుచనూపార్వతి యాహరునడిగెను || కుండినీఅనియేటి
పట్నంబుతోపలా చారుమతిఅనియేటి చేడగలదు । అత్తమామలసేన
అతిభక్తితోజేసి పతిభక్తిగలిగుండుభాగ్యశాలి ||జ|| వనితస్వప్నమంకు
వరలక్ష్మీతాజోయి చారుమతితాలెమ్మని చేతజరచెను । చరిచినప్పుడు
లేచి తల్లి మీరెవ్వరని సమస్కరించిపలికె ననినాక్షిరో ||జ|| వరలక్ష్మీనే
నేను వరమూలు యిచ్చేను మేడ్కొనవె చారుమతి గొబ్బనాను ।
కొలిచెనప్పుడు మెచ్చి కోటిసరాజ్యముల్ వరమప్పుడిచ్చేటి వరలక్ష్మీని
||జ|| ఏవిభునిపూడ చేయవలెననుచూను చారుమతియడిగెను శ్రావ్య
ముగదూ! ఏమాసంబున యేపక్షంబు యేవారమునాడు యేప్రాదున
||జ|| శ్రావణమాసాన శుక్లపక్షమునందు శుక్రవారమునాడు ముని
మాపునా । పంచకల్వలు డెచ్చి బాగుకా తనిసిల్చి సువర్ణశమున

శోభితముగ ||జ|| చారుమతిలేచి యా శయ్యపై కూర్చుండి బంధువుల
 పిలిపించి బాగుగాను | స్వప్నమున శ్రీమహాత్మ్య చకచకవచ్చి కొల్ల
 మనివల్కెను కాంతలారా ||జ|| ఏవిధంబున పూజ సేయవలె న్నదో
 బంధువులు అడిగిరి ప్రేమతోను | యేమాసంబున యేక్షణమున యే
 వారమునాడు యేప్రొద్దునా ||జ|| శ్రావణమాసాన శుక్లపక్షమునందు
 శుక్రవారమునాడు ముసిమాపునా | పంచకల్వలుదెచ్చి బాగుగా తను
 నిల్చి భక్తితో పూజించుమనిబెప్పనూ ||జ|| అప్పుడు శ్రావణమాసము
 ముందుగావచ్చెనని భక్తితోపట్నము నలాకరించె | ఎన్నెతోరణాలు
 సన్నపూజాజలూ చెన్నుగా సగరు శృంగారితరు ||జ|| వరలక్ష్మీ
 నోమనుచు ననితలు అందరూ పసుపుతోడి పట్టు పట్టనలుకట్టి పూ
 గ్గంపుకుడుములు పాయసాన్నములు అవశ్యముగ నై వేద్యములువెడు
 దుహా || జ || కండ్రిమండిగలు నుండిగలుదండిగ నెంచి యొండిన కుడు
 ములు ఘననడలునూ | దండిగౌవల్యాల ఖర్జూరఫలములూ విధిగా
 నై వేద్యములు జ నిండుబిందెలలోను నిర్మలపుదకము పుండరీకాక్షు
 లకు వారుపోసి తొమ్మదిపోగుల తోరమొప్పుగపోసి తల్లికీ కడుసం
 భ్రమమున జ వేదవిదుడైనట్టి విప్రుని పిలిపించిగంధ మక్షతిలిచ్చి
 కాళ్ళుగడిగి | తొమ్మిది పిండినంటలతోర మొప్పుగబెట్టి బ్రాహ్మణునకు
 పాయసంబెట్టె || జయమంగళా నిత్యశుభమంగళా ||

శ్రావణశుక్రవారపు వరలక్ష్మీప్రీతపాట సంపూర్ణము

ప్ర క ట న .

— * * —

నావద్ద స్మార్త జ్యోతిష, ధర్మశాస్త్ర, పురాణగ్రంథములు,
వ్రతకల్పములు, మొదలగునవి అమ్మబడును.

రేట్లు సరసము:- కేట్లాగు వుచితము.

వలయువారు:-

శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ ముదాక్షరశాల,
బచ్చపేట, మచిలీపట్టణము. 18/25.

